

FÆLLES BEREDSKAB AARHUS KOMMUNE

INDHOLD

01

FORORD

S. 3

02

INDLEDNING

S. 4

03

DEFINITIONER PÅ OG
BEGREBER I SAGER
OM VOLD OG SEKSU-
ELLE OVERGREB

S. 5

- s. 5 Hvad er fysisk vold
- s. 5 Hvad er psykisk vold
- s. 6 Hvad er et seksuelt overgreb

04

FOREBYGGELSE AF
VOLD OG SEKSUELLE
OVERGREB

S. 7

- s. 8 Forebyggelse på det faglige område
- s. 8 Forebyggelse på det personlige område
- s. 8 Forebyggelse ved jobsamtale og introduktionsforløb

05

TIDLIG OPSPORING

S. 9

- s. 9 Tegn og reaktioner på vold og seksuelle overgreb
- s. 9 Børnehuset

06

HANDLEVEJE FOR MED-
ARBEJDERE OG LEDERE I
AARHUS KOMMUNE

S. 11

- s. 10 Underretningspligt
- s. 10 Almindelig underretningspligt
- s. 10 Skærpet underretning
- s. 12 Underretningsenheden
- s. 12 Hvad skal underretningen indeholde

07

BILAG

S. 14

- s. 14 Beskrivelse af Underretningsenheden
- s. 14 Beskrivelse af Børnehuset
- s. 15 Beskrivelse af lovgivningen

08

LINKS

S. 16

01 FORORD

Aarhus Kommunes fælles værdigrundlag er Troværdighed, Respekt og Engagement. Det betyder bl.a., at børn og unge skal opleve troværdige voksne omkring sig. Man skal kunne regne med de voksne, uanset om det er forældre, lærere, pædagoger, rådgivere eller vejledere. Børn og unge har ret til et godt liv, og de har krav på beskyttelse og inddragelse.

Fysisk og psykisk vold samt seksuelle overgreb har vidtrækkende konsekvenser for børn og unge. Som voksne fagpersoner i Aarhus Kommune, har vi

ansvaret for at beskytte børn og unge og bidrage til, at vi så tidligt som muligt bliver opmærksomme på og reagerer, hvis børn og unge udsættes for vold eller seksuelle overgreb. Det kræver viden, kompetencer og handling. Aarhus Kommune har derfor udarbejdet et beredskab, som skal sikre forebyggelse og en stærk indsats mod overgreb mod børn og unge.

Beredskabet består dels af en fælles ramme for de tre magistratsafdelinger Kultur og Borgerservice,

Børn og Unge samt Sociale Forhold og Beskæftigelse, dels af konkrete procedurer og initiativer for hver af de pågældende magistratsafdelinger.

Med beredskabet er det vores ønske, at alle professionelle, der har med børn og unge at gøre, får de bedste forudsætninger for at forebygge, opspore og handle på mistanke og viden om overgreb, så børn og unge i Aarhus Kommune er i de bedste hænder, når de er i vores varetægt.

Metin Lindved Aydin
Rådmand for Kultur og Borgerservice

Anders Winnerskjold
Rådmand for Sociale Forhold og Beskæftigelse

Thomas Medom
Rådmand for Børn og Unge

02

INDLEDNING

BEREDSKABET
SKAL SIKRE,
AT:

- alle ansatte i Aarhus Kommune, der arbejder med børn og unge, har den nødvendige viden og de nødvendige handlekompetencer til forebyggelse og opsporing samt

til håndtering af sager, hvor der er viden eller mistanke om, at børn og unge udsættes for vold eller seksuelle overgreb

- den tidlige opsporing af overgreb styrkes ved faglig viden om de mulige tegn og reaktioner, barnet/den unge kan udvise
- der er øget bevidsthed om handlepligt og handlemuligheder hos alle professionelle ved viden eller mistanke om, at et barn eller en ung udsættes for vold eller seksuelle overgreb

- fagpersoner arbejder tværfagligt og tværsektorielt i håndtering af sager om overgreb
- der arbejdes med forebyggelse på det organisatoriske og det faglige område, og at fagpersoner, der møder børn og unge udsat for overgreb, har det nødvendige kendskab til egne personlige grænser og barrierer til at kunne yde en professionel og fagligt kvalificeret indsats.

Beredskabet formidler viden om forebyggelse, tegn og reaktioner og beskriver konkrete handleveje for de tre magistratsafdelinger, så Aarhus Kommunes medarbejdere og ledere kender til egne roller og ansvar og ved, hvordan bekymring, mistanke eller viden om, at et barn eller en ung udsættes for vold eller seksuelle overgreb, skal håndteres. Beredskabet skal bidrage til åbenhed og dialog om vold og

seksuelle overgreb og dermed skabe grundlag for at arbejde med forebyggelse af overgreb i Aarhus Kommunes tilbud til børn og unge.

Beredskabet er udarbejdet med Socialstyrelsens Videnscenter, SISO's, vejledningskoncept som inspiration, eksisterende beredskaber, andre kommuners beredskaber suppleret og opdateret med ny relevant viden.

Beredskabet er dynamisk og vil blive opdateret løbende. Beredskabet skal, jf. servicelovens § 19, stk. 4, revideres mindst hvert fjerde år.

Beredskabet er udarbejdet i 2014 og senest revideret i 2022.

” Kommunalbestyrelsen skal udarbejde et beredskab til forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af sager om overgreb mod børn og unge. Beredskabet skal udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres. Kommunalbestyrelsen skal revidere beredskabet løbende efter behov, dog maksimalt med 4 års interval.

03

DEFINITIONER PÅ OG BEGREBER I SAGER OM VOLD OG SEKSUELLE OVERGREB

I Danmark er det strafbart at udøve fysisk eller psykisk vold mod børn. Fysisk vold kan være at blive udsat for kropslig smerte gennem slag, spark eller anden form, hvor barnet/den unge rammes direkte på kroppen. Psykisk vold kan eksempelvis være følelsesmæssig afvisning, trusler om at blive forladt, trusler om at blive straffet. Et seksuelt overgreb kan være af fy-

sisk karakter, eksempelvis befangling, samleje, eller af psykisk karakter som at skulle overvære pornofilm eller voksensex, og det er ligegyldigt, om barnet eller den unge har samtykket inden overgrebet (jf. straffeloven, se bilag).

For at få et fælles grundlag for at observere, lytte og reagere på mistanke om overgreb er det nødvendigt med en fælles forståelse af begreberne vold og seksuelle overgreb og de begreber, der knytter sig dertil. I Aarhus Kommune har vi valgt at bruge Socialstyrelsens definition på vold og seksuelle overgreb. Når der, i beredskabsplanen, henvises til vold, skal det både forstås som fysisk og psykisk vold.

DEFINITION

Fysisk og psykisk vold er ødelæggende for, eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet, og bringer dets udvikling og sundhed i fare.

” HVAD ER FYSISK VOLD

Fysisk vold i nære relationer er en handling eller hændelse, hvor forælderen, den primære omsorgsperson eller den fagperson eller frivillige, i hvis varetægt barnet er overladt, smerter eller skader barnet og krænker dets integritet fysisk og psykisk. Volden kan komme til udtryk

ved handlinger som fx at slå, sparke, ruske, bide, kvæle, skolde, brænde eller forgifte barnet.

Volden kan være en intenderet handling eller ske i affekt. Der kan være tale om en enkeltstående handling eller gentagne episoder.

” HVAD ER PSYKISK VOLD

Psykisk vold i nære relationer er et gentagent mønster af handlinger eller hændelser, hvori forælderen eller den primære omsorgsgiver formidler til barnet, at det fx er værdiløst, mislykket, utilstrækkeligt, uelsket eller uønsket. Psykisk vold kan komme til udtryk gennem verbale og ikke-verbale handlinger,

der afviser og nedgør barnet; der udnytter og opfordrer til asocial adfærd; der truer og skræmmer det; eller ved at isolere barnet, så det frarøves muligheden for at få sit behov for samspil med andre opfyldt. Den psykiske vold kan være begået af personer i barnets hjem eller af fagpersoner eller frivillige, i hvis varetaget barnet befinder sig.

[SOCIALSTYRELSEN , 2022]

DEFINITION

HVAD ER ET SEKSUELT OVERGREB

” Et seksuelt overgreb er en handling rettet mod et barn, hvor en voksen, et andet barn eller en ung i kraft af magt, ansvar eller ved at have opnået en tillidsfuld relationer udnytter barnet til at indgå i seksuelle aktiviteter. Seksuelle overgreb skader barnet og bringer dets udvikling og sundhed i fare. Desuden skades barnets evne til at indgå tillidsfuldt i relationer og danne et positivt selvbillede.

[Socialstyrelsen, 2022]

Grooming er et vigtigt begreb i forhold til seksuelle overgreb mod børn og unge. Grooming omfatter tilfælde, hvor en voksen opbygger et tillidsforhold og forfører og manipulerer et barn/en ung til at medvirke i seksuelle aktiviteter på den voksnes præmisser. I groomingprocessen manipulerer krænkeren barnet/den unge ind i et spindelvæv af løgne, tjenester og falsk omsorg, så det senere vil være muligt uden fysisk vold eller tvang at forgribe sig på barnet seksuelt.

Denne groomingproces får krænkeren til at fremstå som en uskyldig og hjælpsom voksen, som både børn og voksne er glade for og føler sig loyale over for. Grooming medvirker således til at vildlede de andre

voksne i børnenes netværk, fordi børnene/de unge virker meget glade for krænkeren.

Sociale medier er en integreret del af børn og unges liv i dag. De bruger digitale teknologier som en naturlig del af deres sociale liv, kommunikation og deling af tekst og billeder, søgning af viden m.v. Den fri adgang til informationssøgning på nettet giver også udfordringer for børn og unge. Børn før puberteten kan ufrivilligt blive eksponeret for grov pornografi på nettet, og det kan være en skræmmende oplevelse for dem. Børn kan blive belastede af disse oplevelser, men har samtidig svært ved at søge hjælp hos voksne, fordi pornografi er tabubelagt, så de føler skyld eller skam over at have klikket ind på siderne. I puberteten kan søgningen efter pornografi være mere målrettet, som noget spændende eller for at søge viden.

Børnenes og de unges tilstedeværelse i online spil og sociale medier udgør også en risiko for at komme i kontakt med digitale krænkere. Voksne, der vil skabe en seksuel kontakt til børn og unge kan udnytte, at mulighederne for at skabe kontakt og udvikle venskaber er lettere på nettet end på traditionel vis; fx en legeplads eller andre offentlige steder. Unge i puberteten, som er i færd med at udforske deres egen seksualitet online, kan være særligt sårbare over for voksnekrænkernes manipulation og forførelse.

At være til stede på de sociale medier handler om at kommunikere, afprøve og definere venskaber og sociale relationer. På det seksuelle område giver det fx mulighed for at sende intime beskeder til hinanden og billeder af mere intim karakter.

For børn og unge kan det være vanskeligt at finde ud af rækkevidden og konsekvenserne af at poste et intimt billede, som alle andre kan se, eller at opleve, at det billede, som blev sendt privat, pludselig bliver delt, uden der er givet samtykke til det.

I en undersøgelse fra SFI (2016), hvor man spurgte elever i 8. klasse, fremgår det, at hos de 12 %, som havde været udsat for seksuelle blottelser, var 'blotteren' ofte en jævnaldrende, som de unge havde mødt via internettet, ligesom omkring halvdelen af hændelserne med blottelser foregik via webcam¹.

Ligesom ved et fysisk seksuelt overgreb kan barnet eller den unge sidde tilbage med følelser af skyld, skam og tillidsbrud, når et intimt eller krænkende billede er blevet delt. Skyld, fordi den unge kan føle, at han eller hun har medvirket til at udstille sig selv. Skam, fordi den unge er blevet blottet i offentligheden, uden at han eller hun selv havde kontrol over det. Og tillidsbrud, fordi der ofte er en eller flere personer, som den unge er tæt på, der har været med til at dele billeder eller film og altså ikke er til at stole på. I nogle sager bliver offentliggørelsen et traume, som skal bearbejdes med professionel hjælp.

” **Det seksuelle overgreb rykker hele tiden ved barnets forsøg på at forstå verden. Det seksuelle overgreb kan ske, fordi barnet ikke er i stand til at skelne mellem den voksnes omsorg og det seksuelle overgreb, fordi denne skelnen er noget, barnet lærer af den voksne. Det vil sige, at barnet ikke kan beskytte sig mod seksuelle overgreb, da det endnu ikke ved, hvad der sker.**

[KATRINE ZEUTEN]

¹ SFI "Vold og seksuelle overgreb mod børn og unge i Danmark 2016" s. 13.

04

FOREBYGGELSE AF VOLD OG SEKSUELLE OVERGREB

Et systematisk arbejde med forebyggelsen af vold og seksuelle overgreb mod børn og unge i Aarhus Kommune har til formål at forhindre, at der sker overgreb. Forebyggelsen har også til formål at sikre tidlig opsporing af de børn og unge, der udsættes for vold og seksuelle overgreb, og tilbyde en kvalificeret indsats, således at følgevirkningerne af overgrebene mindskes.

Med en åben dialog om de tabuer, der er forbundet med vold og seksuelle overgreb mod børn og

unge, og en løbende drøftelse på arbejdspladserne af, hvilke værdier og normer der former hverdagen og det faglige miljø omkring tilbuddet, skabes en kultur, hvor det er muligt at tale om tegn og signaler på overgreb - både med kolleger, ledere, forældre og børn og unge.

Sager med vold og seksuelle overgreb er komplekse, og det kan være vanskeligt at handle på en mistanke om overgreb, fordi symptomer og signaler ikke er entydige. Emnet skal derfor jævnligt

drøftes i det faglige arbejde. Arbejdspladser, hvor der er kontakt til børn og unge, skal forholde sig åbne til risikoen for seksuelle og voldelige overgreb mod børn og unge. Som led i forebyggelsen skal det sikres, at fagpersoner, der møder børn og unge udsat for overgreb, har den nødvendige faglige viden og kendskab til egne personlige grænser og barrierer til at kunne yde en professionel og fagligt kvalificeret indsats for disse børn. Dermed er der større chancer for, at man handler – og handler rigtigt – når en mulig sag dukker op.

FOREBYGGELSE PÅ DET PERSON- LIGE OMRÅDE

Fagpersoner kan blive påvirkede følelsesmæssigt, når de møder børn og unge, der har været udsat for vold og sek-

suelle overgreb i deres opvækst. Kendskab til egne personlige grænser og barrierer er afgørende for en professionel og fagligt kvalificeret indsats og støtte til børnene. En vigtig del af den forebyggende indsats er derfor, at man som fagperson er i stand til at registrere og rumme de personlige følelser og reaktioner, der opstår, når man i det faglige arbejde møder situationer, hvor et barn eller en ung udsættes for overgreb.

FOREBYGGELSE PÅ DET FAGLIGE OMRÅDE

Forebyggelse af vold og seksuelle overgreb mod børn og unge på det faglige område forudsætter, at man som leder og medarbejder besidder en faglig viden om:

- Tegn og reaktioner hos børn, der udsættes for vold og seksuelle overgreb
- Børns seksualitet, hvad er naturlig seksuel adfærd, og hvad er bekymrende seksuel adfærd
- Mulige skadevirkninger for børn, der udsættes for vold og seksuelle overgreb
- Grooming og den forførelses- og manipulationsproces, der ofte går forud for, at et overgreb finder sted
- Hvordan man kan tale med børn og unge generelt og specifikt om temaerne vold og seksuelle overgreb
- Hvordan der handles på tvivlen og usikkerheden om, at et barn har været udsat for overgreb
- Hvordan man skaber et fagligt miljø omkring børnene og de unge, der reducerer risikoen for vold og seksuelle overgreb, mens barnet/den unge er i vores varetægt.

FOREBYGGELSE VED JOBSAMTALE OG INTRODUK- TIONSFORLØB

Der skal altid indhentes straffeattest og børneattest på nye medarbejdere, både på fastansatte og på vikarer.

Ved ansættelsessamtaler kan Aarhus Kommunes børne- og ungepolitik og de enkelte tilbuds/institutioners værdigrundlag og beredskabsplanen bruges som udgangspunkt for en drøftelse af temaerne vold og seksuelle overgreb. I introduktionsforløbet for nye medarbejdere kan værdigrundlaget og beredskabsplanen inddrages, så de nye medarbejdere bliver bekendt med stedets værdier og får indsigt i, hvordan værdierne og beredskabet afspejler sig i hverdagens praksis i forhold til forebyggelse af vold og seksuelle overgreb.

05

TIDLIG OPSPORING

Det er vigtigt med tidlig opsporing af vold og seksuelle overgreb. Fra forskningen² ved man, at jo tidligere det opdages, at et barn eller en ung er udsat for overgreb, jo bedre er prognosen for, at barnet/den unge ikke får svære traumer og senfølger af disse hændelser.

Vold og seksuelle overgreb mod børn og unge kan forekomme i alle samfundslag og familier, men især udsatte og sårbare børn er i risiko for at blive udsat for overgreb.

Børn er særligt udsatte, når de fx har oplevet:

- Opvækst under ustabile familieforhold
- Anbringelse uden for hjemmet
- Vold i hjemmet
- Mobning
- Skoleskift, som kan gøre det svært at etablere relationer til andre børn og voksne

² Socialstyrelsens vejledning om kommunalt beredskab.

³ <https://socialstyrelsen.dk/born/overgreb/seksuelle-og-voldelige-overgreb/fysiske-og-psykiske-overgreb/tegn-og-reaktioner-pa-vold>

- Belastende oplevelser som sygdom og død i familien
- Dårlig kontakt til forældrene
- Ensomhed
- Fysisk og psykisk handicap

Det er sjældent muligt umiddelbart at få be- eller afkræftet en mistanke om overgreb mod et barn/en ung, og som fagperson står man ofte med tvivl, usikkerhed, uvished og uden dokumentation for, om overgrebet har fundet sted.

Derfor er et kendskab til, hvilke tegn og signaler barnet/den unge kan udvise, når det udsættes for overgreb, afgørende, så det kan undersøges nærmere og stoppes så tidligt som muligt og en evt. behandling kan iværksættes.

TEGN OG REAKTIONER PÅ VOLD OG SEKSUELLE OVERGREB

Børns tegn og reaktioner på overgreb er komplekse, flertydige og mangeartede. Hvis et barn pludselig ændrer adfærd psykisk eller socialt eller reagerer med somatiske lidelser, kan det være tegn på mistrivsel. Nogle tegn fra barnet/den unge kalder på en særlig opmærksomhed, fx pludselig ændret adfærd fra udadvendt til indadvendt, social tilbagetrækning, påfaldende seksualiserende eller voldelig adfærd, fysiske tegn som brud, blå mærker, blødninger og ufrivillig vandladning og afføring, koncentrationsbesvær (se mere på Socialstyrelsens hjemmeside³).

Reaktionerne betyder ikke i sig selv, at et barn eller en ung er udsat for overgreb. Men hvis flere reaktioner optræder hos et barn på samme tid, kan det være tegn på, at der er noget galt.

Tegn på mistrivsel kan også vise sig ved andre belastende oplevelser end vold og seksuelle overgreb, fx skilsmisse, sygdom eller død i familien. Den faglige viden skal derfor sættes i forhold til den viden, man har om det konkrete barn og dets familie, fx barnets alder, modenhed og livsvilkår. Med etableringen af landet fem regionale børnehuse i oktober 2013 er der sket en styrkelse af opsporingen og indsatsen for de børn og unge, hvor der er mistanke eller viden om vold eller seksuelle overgreb.

BØRNEHUSET

SERVICE-
LOVENS
§ 50 A:

”Kommunalbestyrelserne i regionen skal oprette et børnehus i hver region til undersøgelse af et barns eller en ungs forhold, når barnet/den unge har været udsat for overgreb, eller ved mistanke herom.”

Når et barn eller en ung har været udsat for overgreb eller ved mistanke herom, skal kommunen som led i den børnefaglige undersøgelse benytte det børnehus, som kommunen er tilknyttet. I børnehuse håndteres som udgangspunkt sager, hvor overgrebet har en sådan karakter, at der er et behov for samarbejde mellem kommune, politi og/eller sundhedsvæsen. Det er Sociale Forhold og Beskæftigelse, der vurderer, hvorvidt der er tale om en sag, der involverer politi og/eller sundhedsvæsen (Børnehuset er beskrevet i bilaget).

UNDERRETNINGSPLIGT

Et vigtigt redskab til såvel opsporing som håndtering af sager om vold eller seksuelle overgreb er underretninger.

Får man kendskab til, at et barn eller ung under 18 år udsættes for forhold, som er til fare for dets udvikling og sundhed, har man pligt til at underrette kommunen. Der skelnes mellem almindelig og skærpet underretningspligt.

ALMINDELIG UNDERRETNINGSPLIGT

SERVICE- LOVENS § 154

Alle private personer, som får kendskab til, at et barn eller en ung udsættes for vanrøgt, nedværdigende behandling, lever under forhold, der kan bringe dets sundhed og eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen.

SKÆRPET UNDERRETNING

SERVICE LOVENS § 153

Personer, der udøver offentlig tjeneste eller har offentligt hverv som lærere, pædagoger/pædagogmedhjælpere, dagplejere, ledere af institutioner, skoleledere, praktiserende læger, sundhedsplejersker, jordemødre, psykologer, tandlæger, ansatte i PPR eller SSP m.fl., skal underrette kommunen, hvis der er grund til at antage:

- at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte
- at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte på grund af de vordende forældres forhold
- at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten, eller
- at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb.

Den skærpede underretningspligt gælder også for privatansatte, som udfører opgaver for det offentlige, ligesom døgninstitutioner, opholdssteder og plejefamilier også er underlagt disse bestemmelser i serviceloven. Underretningspligten gælder, upåagtet at der allerede er et myndighedssamarbejde i gang omkring barnet eller den unge.

06

HANDLEVEJE FOR MEDARBEJDERE OG LEDERE I AARHUS KOMMUNE

Alle, der i deres arbejde har kontakt med børn og unge under 18 år, er omfattet af den skærpede underretningspligt jf. servicelovens § 153.

Håndteringen af en bekymring, mistanke eller viden om overgreb mod et barn eller en ung afhænger af, hvor man er ansat i Aarhus Kommune. Hver magistratsafdeling har udarbejdet egne procedurer og konkrete handleveje for deres medarbejdere og ledere. Disse beskrivelser danner rammen for, hvad man som medarbejder eller leder skal gøre – afhængigt af hvem overgriberen er, og hvor sikker viden man har i den konkrete sag. Der skelnes mellem bekymring, mistanke og viden.

BEKYMRING

En bekymring er en diffus oplevelse af, at et barn er i mistrivsel. Her er ikke tale om, at man har konkret viden om en handling begået af en bestemt person. Bekymringen alene bør derfor i første omgang føre til observation af barnet/den unge i en periode og evt. samtale med forældrene, medmindre bekymringerne går på, om forældrene begår overgreb mod barnet/den unge. Det er ikke sikkert, at observationerne og samtalerne med forældrene om barnets/den unges trivsel fører til nærmere afklaring af barnets problematik.

Disse sager skal drøftes og følges af nærmeste leder og evt. drøftes anonymt med Underretningsenheden. Såfremt barnets/den unges mistrivsel fortsætter eller forværres, skal der sendes underretning til Underretningsenheden.

MISTANKE

Mistanke forstås som mere end en bekymring. Mistanken kan bygge på nærmere observation af barnets adfærd og signaler, barnets egne udsagn eller oplysninger, man har modtaget på anden vis om hændelser, der giver anledning til mistanke.

Som medarbejder skal man drøfte sin mistanke med nærmeste leder, og der skal udarbejdes en underretning, som sendes til Underretningsenheden i Familiecentret i Sociale Forhold og Beskæftigelse.

VIDEN

Viden handler om de situationer, hvor man ved, at et barn/en ung har været udsat for en konkret handling i form af overgreb fysisk, psykisk eller seksuelt. Denne viden kan komme fra barnet/den unge selv eller fra vidner til episoden, eller som tilståelse fra den person, der har udsat barnet for overgrebet.

Som medarbejder skal man drøfte sin viden med nærmeste leder, og der skal udarbejdes en underretning, som sendes til Underretningsenheden.

Hvis en voksen tages på fersk gerning i vold eller seksuelt overgreb, skal politiet straks kontaktes, og underretningsproceduren skal derefter følges.

LINKS

Links til handleveje afhængigt af hvor du er ansat:

- Sociale Forhold og Beskæftigelse
- Børn og Unge
- Kultur og Borgerservice

UNDERRETNINGSENHEDEN

For at styrke og kvalificere indsatsen for udsatte børn og unge i Aarhus Kommune, herunder sager, hvor der er viden eller mistanke om, at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for vold eller seksuelle overgreb, sendes alle underretninger til Underretningsenheden (Underretningsenheden er beskrevet i bilaget).

HVAD SKAL UNDERRETNINGEN INDEHOLDE

Anbefalingerne til indholdet og formen af underretningen er afhængig af, om man er professionel eller privat underretter. Der er ingen formkrav til private underrettere – underretningen skal dog ske til Un-

derretningsenheden (se nedenstående adresse). For professionelle anbefales det, at underretningen er så konkret og objektivt beskrevet som muligt, tolkninger og vurderinger skal undlades.

Underretningen skal så vidt muligt indeholde oplysninger om barnets, søskendes og forældrenes navn og adresse, forældremyndigheden, barnets alder og skole. Hvis underretteren kender barnets psykiske, fysiske og sociale forhold, skal disse beskrives. I underretningen skal de konkrete datoer for episoderne, der giver anledning til underretningen, anføres: Hvad er observeret, hvornår og under hvilke omstændigheder. Det skal fremgå af underretningen, om forældrene er orienteret. Hvis der er viden eller mistanke om vold eller seksuelle overgreb mod

et barn eller en ung, må underretningen aldrig undlades på grund af sparsomme eller mangelfulde oplysninger om barnet/den unge. Der kan altid underrettes på de foreliggende oplysninger.

Hvis mistanken om vold eller seksuelle overgreb retter sig mod en eller begge forældre, orienteres de ikke om underretningen. Underretningen sendes direkte til Underretningsenheden.

Underretningspligten er personlig. Hvis man som medarbejder har mistanke eller viden om, at et barn eller en ung udsættes for overgreb, og man er uenig i lederens beslutning om ikke at underrette, har man som medarbejder pligt til selv at underrette.

**UNDERRET-
NINGER SKAL
SENDES TIL:**

Underretningsenheden

Karen Blixens Boulevard 7
8220 Brabrand

Underretningen kan også sendes direkte på mail til Underretningsenheden på: underretning@aarhus.dk eller via digitale blanketter på www.aarhus.dk/underretning.

Underretningsenheden kan inden for Aarhus Kommunes åbningstider kontaktes akut på: Telefon 89 40 62 00. Uden for åbningstiderne underrettes til Børn- og Unge-
vagten på telefon 89 40 20 00.

Hvis man som underretter oplever, at Underretningsenheden i Familiecentret i Sociale Forhold og Beskæftigelse ikke handler tilstrækkeligt på baggrund af en underretning, skal man underrette Ankestyrelsen om bekymringen. Ankestyrelsen skal sikre barnets retssikkerhed og undersøge, om kommunens indsats er tilstrækkelig.

**ANKE-
STYRELSEN**

Ankestyrelsen København

Send med PostNord:
Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Underretningen kan også sendes direkte, via sikker mail, til Ankestyrelsen: sikkermail@ast.dk.

Ankestyrelsen kan inden for åbningstiderne kontaktes på: Telefon 33 41 12 00.
Uden for åbningstider på akuttelefon 61 89 73 69.

Har du brug for at kontakte Ankestyrelsen på andre måder, kan du se flere oplysninger på deres hjemmeside: www.ast.dk

Dette generelle beredskab skal, som beskrevet indledningsvist, ses i sammenhæng med de lokale beredskaber, som de tre magistratsafdelinger Kultur og Borgerservice, Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse har udarbejdet. De tre lokale beredskaber beskriver de procedurer og handleveje, der gælder for medarbejdere og ledere i de pågældende magistratsafdelinger.

07

BILAG

BESKRIVELSE AF UNDER- RETNINGS- ENHEDEN

For at styrke og kvalificere indsatsen for børn og unge i Aarhus Kommune, hvor der er viden eller mistanke om vold eller seksuelle overgreb, sendes alle underretninger i kommunens underretningsenhed.

Underretningsenheden har vi den om den formelle håndtering af overgrebssager og vurderer akutgraden af alle indkomne underretninger. Underretningsenheden har ansvaret for den akutte håndtering af underretninger om overgreb. Underretningsenheden vurderer i akutte sager sammen med politiet og Børnehuset, hvem det er relevant at orientere om sagen og hvornår.

Underretningsenheden yder råd og vejledning ved evt. spørgsmål om form og indhold af underretninger generelt.

UNDERRETNINGSENHEDENS OPGAVER:

- Underretningsenheden vurderer, inden for 24 timer efter modtagelsen af en underretning, om barnets eller den unges udvikling er i fare, så der straks kan iværksættes en akut indsats over for barnet eller den unge, jf. servicelovens § 155,

stk. 2. Hvis Underretningsenheden vurderer, at der ikke er behov for en akut indsats, overgår den pågældende underretning til øvrige sagsgange for indkomne underretninger.

- Servicelovens § 155 b: Underretningsenheden sender senest 6 hverdage efter at have modtaget en underretning efter §§ 153-154 en bekræftelse for modtagelsen til underretteren.
- Familiecentret skal orientere den, der har foretaget underretningen efter § 153, om, hvorvidt der er iværksat en foranstaltning eller undersøgelse vedrørende det barn eller den unge, som underretningen vedrører. Dette gælder dog ikke, hvis særlige forhold gør sig gældende, jf. servicelovens § 155 b, stk. 2.

Familiecentret kan ved en underretning efter § 153 orientere den, der foretog underretningen, om, hvilken type foranstaltning der er iværksat, og om den planlagte varighed heraf, hvis oplysningerne herom vil kunne have væsentlig betydning for en støtte, som den pågældende,

under udøvelse af hvervet eller tjenesten, kan yde barnet eller den unge. Dette gælder dog ikke, hvis særlige forhold gør sig gældende, jf. servicelovens § 155 b, stk. 3.

- I sager, hvor der modtages en underretning om et barn eller ung, hvor der er iværksat foranstaltninger efter servicelovens bestemmelser, genvurderer Underretningsenheden sagen, jf. servicelovens § 155 a, med inddragelse af en fagperson, der ikke tidligere har været involveret i sagen.

BESKRIVELSE AF BØRNE- HUSET

Børnehuset skal sikre en koordineret og skånsom tværfaglig indsats af høj kvalitet over for det enkelte barn, så barnet får bedre mulighed for at komme sig efter et overgreb. Børnehusets målgruppe er børn og

unge i alderen 0 til og med 17 år, som har været udsat for – eller hvor der er mistanke om – vold eller seksuelle overgreb. Det er barnets hjemkommune, der vurderer, om barnet eller den unge skal

udredes i Børnehuset. Børnehuset yder rådgivning og vejledning til kommunale myndighedsrådgivere som led i udarbejdelse af børnefaglige undersøgelser (jf. servicelovens § 50). Børnehuset samler således de relevante myndigheder og faggrupper under samme funktionelle enhed, så barnet og familien, hvor det er nødvendigt, kan være i kontakt med både de sociale myndigheder, politi, retsvæsen og sundhedspersonale ved at henvende sig ét sted.

Der ligger børnehuse i alle fem regioner. Børnehus Midt ligger i Region Midtjylland og samarbejder med alle 19 kommuner i regionen. Børnehus Midt har adresse i både Aarhus og Herning.

Børnehus Midt, Aarhus:
Marselis Boulevard 179
8000 Aarhus C

Børnehus Midt, Herning:
Industrivej Nord 1A 7400
Herning.

BØRNEHUSET:

- yder psykologisk krisehjælp og krisebehandling til børn og unge udsat for overgreb
- vurderer barnets/den unges behov for lægelig undersøgelse
- lægger lokaler til politiets videoafhøring af børn op til og med 14 år
- vurderer barnets/den unges behov for støtte og behandling
- rådgiver den kommunale sagsbehandling og bistår med at undersøge barnets/den unges behov for støtte som led i den børnefaglige undersøgelse.

BESKRIVELSE AF LOVGIVNINGEN

FORÆLDREANSVARSLOVEN

§ 2, stk. 2. Barnet har ret til omsorg og tryghed. Det skal behandles med respekt for sin person og må ikke udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende handling.

STRAFFELOVEN

Straffemæssigt er vold opdelt i en række kategorier af strafbare handlinger med beskrivelser af tilhørende strafferammer. Det drejer sig om følgende paragraffer i straffeloven:

§ 244. Den, som øver vold eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

§ 245. Den, som udøver legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter eller gør sig skyldig i mishandling, straffes med fængsel indtil 6 år. Har et sådant legemsangreb haft betydelig skade på legeme eller helbred til følge, skal dette betragtes som en særligt skærpene omstændighed.

§ 245 a. Den, som ved et legemsangreb med eller uden samtykke bortskærer eller på anden måde fjerner kvindelige ydre kønsorganer helt eller delvis, straffes med fængsel indtil 6 år.

§ 246. Har et legemsangreb været af så grov beskaffenhed eller haft så alvorlige skader eller døden til følge, at der foreligger skærpene omstændigheder, kan straffen stige til fængsel i 10 år.

08

LINKS

Handleveje for ansatte i Sociale Forhold og Beskæftigelse

Handleveje for ansatte i Børn og Unge

Handleveje for ansatte i Kultur og Borgerservice

Materiale vedrørende overgreb:

www.socialstyrelsen.dk/born/overgreb

**FÆLLES
BEREDSKAB
AARHUS KOMMUNE**

BØRN OG UNGE, KULTUR OG BORGERSERVICE OG SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE